

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 187/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Drdošom, Párovská 26, Nitra, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 18 C 112/2012 zo 4. marca 2013 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 752/2014 z 28. novembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Drdošom, Párovská 26, Nitra, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 C 112/2012 zo 4. marca 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 752/2014 z 28. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je právnym zástupcom žalobcov v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 112/2012.

Uznesením sp. zn. 18 C 112/2012 zo 4. marca 2013 bola sťažovateľovi uložená poriadková pokuta vo výške 200 € z dôvodu, že sa nezúčastnil pojednávania 8. februára 2013. Sťažovateľ svoju neprítomnosť písomne ospravedlnil deň pre termínom pojednávania z dôvodu jeho kolízie s iným pojednávaním na Okresnom súde Bratislava I. Okresný súd v odôvodnení uznesenia uvádza, že sťažovateľ *„zmaril uplatnenie základného práva odporkyne ako iného účastníka konania... a zároveň hrubo sťažil postup súdu v konaní...“*. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie.

Krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 752/2014 z 28. novembra 2014 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Predmetný postih poriadkovou pokutou bol nezákonný a šikanózny, ale v neposlednom rade ústavne neudržateľný. Treba uviesť, že všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (O. s. p.) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty v zmysle § 53 O. s. p. je spôsobilé zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania ako aj ich zástupcov, patrí zásada prieskumu týchto rozhodnutí vydaných v rámci sústavy všeobecných súdov k základným ústavným princípom spravodlivého procesu. Uloženie poriadkovej pokuty je vždy hraničným a nevyhnutným

poriadkovým opatrením, ktoré je možné uložiť len tam, kde dohovor alebo iné miernejšie prostriedky nevedli k náprave. Aplikácia jednotlivých ustanovení O. s. p. musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Podľa názoru sťažovateľa „z napadnutého uznesenia okresného súdu navyše nevyplýva, čím konkrétne som mal hrubo sťažovať postup súdu. Zákon sankcionuje sťažovanie či marenie postupu súdu, ak ide o trvalý alebo dlhodobejší stav. Kolízia termínov z povahy veci logicky vylučuje konanie spočívajúce v sťažovaní či marení postupu súdu. Za kolíziu termínov advokát nemôže zodpovedať. Pokiaľ súd kolíziu termínov neakceptuje, pojednávanie vykoná, nemôže však advokátovi uložiť poriadkovú pokutu, nakoľko na dvoch miestach súčasne objektívne prítomný byť nemožno a žiaden advokát zastupovanie účastníka logicky nepreberá s tým, že v budúcnosti bude mať kolíziu termínov, pre ktorú by mohol byť sankcionovaný... V neposlednom rade okresný súd ako aj krajský súd sa nijak nezaoberali ani výškou uloženej poriadkovej pokuty a túto svoju úvahu ani žiadnym spôsobom neodôvodnili, čo zaťažilo obe rozhodnutia vadou nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na súdnu na inú právnu ochranu zaručené podľa čl.46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu v Žiline sp. zn. 18 C 112/2012-182 zo dňa 04. 03. 2013 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 752/2014 zo dňa 28. 11. 2014 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu v Žiline sp. zn. 18 C 112/2012-182 zo dňa 04. 03. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 752/2014 zo dňa 28. 11. 2014 sa zrušuje.

3. Okresný súd v Žiline a Krajský súd v Žiline sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania vo výške 296,44 EUR (slovom dvestodevätidesiatšesť eur štyridsaťštyri centov) na účet advokáta JUDr. Ivana Drdoša...”

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že sťažovateľ sa uchádza o ústavnú ochranu sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v súvislosti s právnou vecou, ktorej podstatou je (zjednodušene) spor o peňažné plnenie v sume 200 €. Ide nepochybne o právnú vec, ktorú možno označiť ako bagateľnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na prvú vetu § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorej vyplýva, že vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné

rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy, je dovolanie *ex lege* neprípustné. Za okolností, keď Občiansky súdny poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014).

Uvedené skutočnosti samy osebe zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní. Podľa názoru ústavného súdu navyše ale existujú aj ďalšie dôvody na odmietnutie sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu, a to tak v časti týkajúcej sa napadnutého uznesenia okresného súdu, ako aj napadnutého uznesenia krajského súdu.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie označených práv uznesením okresného súdu, ktorým mu bola uložená poriadková pokuta.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi

zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojich práv aj napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o uložení poriadkovej pokuty.

Vychádzajúc z princípu subsidiarity svojej právomoci, ústavný súd považuje za potrebné vo vzťahu k tejto časti sťažnosti konštatovať, že napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdzuje procesné rozhodnutie súdu prvého stupňa, pričom konanie v merite veci bude ďalej pokračovať pred súdom prvého stupňa. Napadnuté uznesenie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím všeobecných súdov vo vzťahu k uloženej poriadkovej pokute,

keďže podľa § 53 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku uloženie poriadkovú pokutu môže súd dodatočne, a to i po skončení konania odpustiť, ak to odôvodňuje neskoršie správanie sa toho, komu bola uložená, alebo ak nastali dôvody hodné osobitného zreteľa; to neplatí, ak už bola poriadková pokuta zaplatená.

Na základe uvedeného ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľ má na zabezpečenie ochrany svojich základných práv a slobôd k dispozícii účinný prostriedok nápravy, za ktorý možno v okolnostiach posudzovanej veci považovať žiadosť (návrh) o odpustenie poriadkovej pokuty (zo sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že sťažovateľ uloženie poriadkovú pokutu už zaplatil, pozn.).

Ústavný súd už viackrát vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ neskončeného súdneho konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09). Rovnako ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, sťažnosť i v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 (v spojení s § 53 ods. 1) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 803/2013).

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2015